

ІННОВАЦІЙНІСТЬ САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНИХ ВИМОГ ПРИ СТРИЖЕННІ ОВЕЦЬ

І.О. Бейгул, студент, irina.beygul@i.ua

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Бондар А.О.

Миколаївський національний аграрний університет

Стриження овець – дуже відповідальне заняття, від якого залежить не тільки отримання прибутку, а й збереження здоров'я і продуктивності тварин. Для того щоб зробити все правильно, потрібно не тільки знати технологію процесу, але і вміти підібрати необхідний інструмент. Отримання якісної вовни буде доповненням до м'ясної та молочної продукції галузі вівчарства.

Ключові слова: стригальний пункт, валух, тонкорунність, грубововновість, біо-кліп, волосяні фолікули, циклофосфамід, лазерні установки, штучна лінька.

Постановка проблеми. Розвиток і вовнової промисловості, підвищення її ефективності та рентабельності пов'язані з використанням нових і вдосконаленням існуючих методів стриження овець для полегшення багатьох процесів. Своєчасне стриження овець – запорука високої якості вовни, також це процес, який попередить втрату і вади вовни. Якщо у барана чи вівці вовна є однорідною, то процедура проводиться навесні один раз на рік. Коли тварина має змішану вовну, то стрижуть два рази, переважно навесні і восени. Окремі грубововнові породи можуть стригтися тричі на рік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Є два методи стриження:

- механічне (при ньому використовується машинка для стриження овець);
- ручне (використовуються ножиці).

При першому методі процес протікає трохи легше, оскільки ножі, якими володіє машинка для стрижки овець, швидко справляються з поставленим завданням. Ручне стриження виробляє більш якісні продукти, оскільки шерсть состригається якомога ближче до шкіри (особливо це впливає на стриження тонкорунних овець – при ручному руно стає довшим, а оплата зростає). Під час

самого процесу важливо стежити, щоб ножі не стикалися зі шкірою тварини. Не можна стригти двічі одне і те ж місце, оскільки якість саме рунного вовняного покриву надалі знизиться. Вовна, зістрижена з черева та ніг, упаковується окремим пакетом від рунного [2; 3].

Постановка завдання. Розглянути основні способи стриження овець, дізнатися про інноваційні методи стриження у галузі вівчарства.

Теоретичне обґрунтування проведених досліджень. Незалежно від того, у якому кліматичному поясі це відбувається, основна умова, щоб правильно визначити потрібний термін для стриження, сталість теплої погоди. Але і у найбільшу спеку не потрібно стригти барана або вівцю, адже тварина може втратити апетит і виснажитися. До того ж у цей період вовна може засмітитися різними рослинами, внаслідок чого стриження стане складною, а якість вовни знизиться. Єдиним терміном для стриження всіх овець є весняний період, приблизні терміни – з кінця травня до початку червня. Період другої стрижки захоплює кінець серпня і початок вересня [1].

Овець потрібно підготувати до процедури: не годувати протягом доби, не поїти приблизно дванадцять годин. У приміщенні мають знаходитись столи, вкриті брезентом, щоб шерсть не стала брудною і не загубилася (рис. 1).

Рис. 1. Зняття вовни з тварини

Важливою процедурою після закінчення процесу стриження є огляд овець, при якому їм трохи зрізають копита, дезінфікують порізи, залишені машинкою (будь-яким антибактеріальним розчином). Острижене руно розстиляється на поверхні стола назовні, розправляється, струшується, очищається від забруднень і пилу, пожовтілої вовни. Після процедури очищення руно скочується у валик, у такому вигляді воно і зберігається до подальшого використання. Для якісного стриження потрібно дотримуватися певних правил чищення та зберігання машинки [2].

Одинарні ножиці – найпростіший інструмент, який дозволяє видалити вовну тварини. Проте експлуатувати їх дуже складно, а також є вірогідність поранити тварину. Подвійні ножиці – вдосконалений і сучасніший варіант. Електричні машинки є простими у експлуатації і ідеально підходять для підстригання великої кількості тварин (рис. 2).

Рис. 2. Підстригання вівці машинкою

При розробці графіку подання отар на стрижку необхідно враховувати ветеринарно-санітарний стан поголів'я. У першу чергу овець стрижуть з однорідною білою шерстю, потім білих з неоднорідною або кольоровою шерстю, очищають приміщення, класовані столи і все устаткування. Стрижуть овець тільки з сухою вовною. У кожному господарстві залежно від поголів'я повинно бути обладнано один або декілька стригальних пунктів. Занадто

велике накопичення поголів'я є небажаним. Стригальні пункти обладнані на 6; 12; 24; 36; 48 робочих місць стригалів [3].

Перші 7-10 днів обстрижених овець у погану погоду потрібно витримати у приміщенні, а у гарну погоду випасати недалеко від будинку. Овечу вовну краще відразу вимити і висушити. Немита чи погано просушена шерсть злежується, розігрівається, від чого якість її стає низьким. Для миття вовни готують мильний содовий розчин. Миючий розчин краще готувати з м'якої води – річкової, дощової або снігової, у якій добре розчиняється мило. У кожному баку шерсть миють протягом 5-10 хв, потім вовну просушують [4].

Методи стриження. Тривалість і якість стриження залежать від методу його проведення і кваліфікації стригалів. Нині у вівчарстві нашої країни застосовують два методи стриження: швидкісний і на стелажах. Найбільш поширене стриження на стелажах. При цьому робоче місце стригаля влаштовується на спеціальних столах з висотою 0,6-0,8 і шириною 1,5 м та різною довжиною.

Овець для стриження подає підсобний робітник, стригаль вкладає їх на столі на лівий бік спиною до себе і стриже спочатку груди й черево, потім — задні та передні ноги і правий бік. Перевернувши вівцю на правий бік, він зістригає довгими рухами машинки вовну з лівого боку за хребет. Протягом робочого дня цим методом стригаль обстригає 30-40 овець [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, при звичайному способі овець стрижуть на стелажах або настилах з дерев'яних дощок (висота наздогнала 0,6 м і ширину 1,3-1,5 м). Широке застосування знаходить швидкісний спосіб стриження овець, у основу якого покладені прийоми, розроблені новозеландськими стригалями. Швидкісний спосіб відрізняється строго певною послідовністю операцій, які позбавляють стригаля від зайвих рухів, забезпечують високу продуктивність праці і хорошу якість стриження. Швидкісним способом стригалі у зміну остригають 40-45 тварин, а стригалі високої кваліфікації – 60-80 і навіть 100 голів і більше. Кваліфікований

стригаль на стрижку однієї вівці витрачає 3-4 хв, некваліфікований – 15-20 хв [6].

Професійний стригальник може постригти вівцю менш, ніж за 2 хв. Світовий рекорд складає 37,9 с. Він був встановлений в 2016 році Іваном Скоттом з Ірландії. Інші світові рекорди включають стриження 839 ягнят за 9 год Родні Саттоном з Нової Зеландії (2000) і 720 овець за 9 год Дарином Форді з Нової Зеландії [8].

Отже, нині вітчизняні і зарубіжні учені працюють над тим, щоб використовувати для стриження овець лазерні установки або спеціальні хімічні препарати (циклофосфамід), які викликають линьку тварин, при цьому шерсть збирають, використовуючи попони для овець.

У Каліфорнії ще з 1968 року застосовували такий хімічний препарат як циклофосфамід (цитоксан) – при введенні 30 мг/кг живої маси внутрішньовенно відбувалося повне відокремлення і випадіння вовни [7].

У вівчарстві застосовують три способи стриження: звичайний на стелажах, швидкісний і потоковий на карусельних установках. У перспективі передбачено застосування стриження лазерними установками і штучна линька (хімічний спосіб).

Оскільки стриження овець трудомісткий процес, починають використовувати інші технології для ефективнішого видалення шерсті. Австралійські учені створили хімічний метод під назвою «біо-кліп». У шкіру овець вводять натуральний білок, який впливає на волосяні фолікули, і шерсть відпадає. Вчені розробили стіл для ножиць, щоб не тримати вівцю вручну. Вони також розробили «робота» для стриження [9].

Список використаних джерел

1. Стрижка овець: як правильно стригти і яким інструментом [Електронний ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступу: <http://poradum.com/poradi-dlya-domu/gospodarstvo/strizhka-ovec-yak-pravilno-strigti-i-yakim-instrumentom.html>

2. Стрижка овец и баранов – как проводить, ножницы и агрегаты [Электронный ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступа: <https://vetugolok.ru/skot/ovcy/strizhka.html>
3. Правила стрижки овец [Электронный ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступа: <http://biofile.ru/bio/18704.html>
4. Стрижка овец [Электронный ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступа: <http://webfarmer.org.ua/tvarynnyctvo/vivci/stryzhka-ovec.php>
5. Технологические и инженерно-технические основы процесса стрижки овец [Электронный ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/tekhnologicheskie-i-inzhenerno-tekhnicheskie-osnovy-protsess-a-strizhki-ovets>
6. Стрижка овец [Электронный ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступа: <http://vivci.kardash.com.ua/stryshka%20ovec.htm>
7. Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва [Электронный ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступа: http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3039/1/Luhach_Innovac_tehnolog_prod_tvarin.pdf
8. Стрижка для овец – это нужная процедура и абсолютно безвредная [Электронный ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступа: <https://groomeru.ru/blog/2018/?page=7>
9. Технология стрижки овец [Электронный ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступа: <http://fetr.org/articles/tekhnologiya-strizhki-ovets-skorostnoy-metod/>